GAZETA KRAKOWSKA

Prenumerata na zwyczaynym papierze złp. 12, na francuzkim złp. 15.

N^ER 116.

Pojedynczy numer na zwyczaynym papierze gr. 10.

PONIEDZIAŁEK DNIA 15 LISTOPADA 1830 ROKU.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumira.

Dzień godzina		Barometr na 0° r.	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
	7	27 7, 540	+ 5. 0	100	wschodni średni	pochmurno	
14.	12	„ 7, 500	+ 7. 6	100	„ słaby	„ „	
	3	„ 7, 380	+ 8. 2	100	„ „	chmury	
	9	„ 7, 143	+ 4. 1	100		mgła	

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Paryż 31 *Października o godzinie 6tey wieczorem.* — Odbyła się tu dzisiay wielka rada gabinetowa, która trwała pół szóstey godziny.

Dnia 3 Listopada. — Postanowieniem królewskiém z dnia 2 b. m. mianowani zostali: P. Lafitte prezesem rady ministrów, oraz ministrem skarbu, w mieysce barona Louis; marszałek Maison par Francyi, ministrem spraw zagranicznych, w mieysce hr. Mole; hr. Montalivet par Francyi, ministrem spraw wewnętrznych, w mieysce P. Guizot, a P. Merilhou ministrem oświecenia, i prezesem rady stanu, w mieysce xięcia Broglie. — Drugiém postanowieniem królewskiém z dnia tegoż, przyszłą radę ministrów składać będą: PP. Lafitte, Dupont de l'Eure, Gerard, Sebastiani, Maison, Montalivet, i Merilhou. Tym więc sposobem ministrowie stanu niemający wydziałów, niebędą więcey zasiadać w radzie ministrów, a przeto PP. Kazimierz Perier, Dupin starszy, i Bignon, przestają bydź członkami ministerstwa. — Z dawnieyszych więc ministrów pozostali tylko następujący: Dupont de l'Eure, marszałek Gerard i jenerał Sebastiani.

Lubo dziennik *National* donosi, że jenerał Mina wciąż postępuje naprzód zwycięzko, i nigdzie nieznayduje oporu; że się zbliża do twierdzy St. Sebastian; że mieszkańcy wsiów przez które przechodzi, tłumem cisną się do niego, i przynoszą mu żywność; że imie jego wszędy zaufanie wzbudza, i wielu żołnierzy przywabia; że znaczna część woysk Juanity przeszła na jego stronę, i że nakoniec z różnych mieysc odbiera deputacye; dzisieysze atoli wiadomości przez telegraficzne depesze nadesłane, są bardzo niepomyślncy, następnjącey osnowy:

Z *Bajony 27 Października.* — Wczoray przybył jenerał Mina do Hernani; mieszkańcy niektórych wiosek dostarczyli mu posiłków.

Z Bajony 28 Października. — Skutkiem wczorayszey bitwy, w którey półkownik Valdez na głowę został porażony, tenże za przybyciem na granicę francuzką z resztą swych niedobitków, został natychmiast rozbrojony.

Z Bajony 29 Października. — Niedobitki Valdeza w liczbie 250 znaydują się w tuteyszém mieście. Woysko hiszpańskie ścigając ich, przekroczyło naszą granicę, lecz przestrzeżone od officera francuzkiego, cofnęło się natychmiast.

Z Bajony 30 Października.— Wczoray jenerał Mina napadniony został pod *Lefaca* od przewyższającey siły woysk królewskich, i korpus jego rozbity, tak dalece: że sam zaledwie z garsztką jazdy potrafił schronić się w góry. — Dowódzca Elpastor ścigany aż do Urdache ze 100 ludzmi, został na granicy francuzkiey rozbrojony. Na krótki czas poprzedzający te klęski, których opisu w króttce spodziewać się należy, sprawa konstytucyonistów zdawała się bardzo pomyślną przybierać postawę; nie tylko bowiem Valdez pojednał się zupełnie z Miną, i przeszedł pod jego rozkazy, lecz i pomiędzy innemi dowódzcami, naywiększa jedność panowała. Znany Quiroga, ofiarował się pełnić służbę prostego granadyera. Główną przyczyną tey klęski, miały bydź ciągłe ulewy, zimna, i niedostatek wszelkich potrzeb.

Antwepia 1 *Listopada* — Zawieszenie broni przedłużone dzisiay zostało, aż do dnia 4 b. m. Rozpoczęcie kroków nieprzyjacielskich nastąpi dopiero, po 12 godzinnem wypowiedzeniu. Wszystkie ulice napełnione tu są wozami, belkami, bruk wszędzie jest powyrywany. Wszystkie domy przepełnione są zbroynemi cudzoziemcami i belgijanami. — Pomiędzy okrętami, ktore d. 27 dawały ognia do miasta, znayduie się 6 fregat liczących 322 dział; razem strzelano w tym dniu z okrętów i warowni z 300 dział. Ogień ten rozpocząwszy się o 4 godzinie popołudniu, trwał bez przerwy aż do 2 z pułnocy. Płacz, narzekanie i nędza, mieszkańców tego nieszczęśliwego miasta, trudne są do opisania. Niemasz ulicy, na któreyby całkowite domy pogruchotane od kul lub spalone nie były. Arsenał, dom więzień, i wielki skład towarów wynoszących do 10 milionów wartości z wielu innemi składami, wpęrzynę obrócone zostały. Ani 40 milionów niezdoła wynagrodzić tey szkody.

Haga 2 *Listopada.* — Xiążę Oranii wyjechał dziś do Rotterdamu, zkąd na okręcie parowym *Batawia* udaje się do Londynu. Podług wiarogodnych doniesień znayduje się 11,000 francuzów z dawney gwardyi Burbonów, pomiędzy woyskiem belgijanów.

Londyn 2 *Listopada* — Dziś nastąpiło otwarcie parlamentu. Zaraz od rana wszystkie mieysca izby wyższey napełnione zostały. O godzinie w poł do drugiey, przybyła xiężna Kentu z córką swoją xiężniczką Wiktoryą, i przeznaczone sobie zajęła mieysce. Pomiędzy członkami ciała dyplomatycznego, uyrzano xięcia Tayleranda, w zupełnym kostumie legii honorowey. O godzinie 2giey huk dział, oznaymił przybycie króla, który otoczony wielkiemi urzędnikami państwa, mającemi na czele xięcia Wellingtona, niosącego miecz królestwa, zasiadł na tronie. Gdy izba niższa, wezwana przez kanclerza, połączyła się z wyższą; król powstał z tronu, i głosem dobitnym, przeczytał następującą mowę, którą pod względem spraw zewnętrznych dosłownie umieszczamy:

"Milordowie i Panowie! Z wielkiém upodobaniem przychodzi mi znaydować się w pośrod was, i w teraźnieyszych okolicznościach, naradzić się zwami. Od rozwiązania ostatniego parlamentu, zaszły na stałym lądzie

Europy wypadki wielkiey wagi. Starsze pokolenie domu Burbonów, zaprzestało we Francyi panować, i xiążę Orleanu pod imieniem króla Francuzów, na tron został wezwany. Że zaś od nowego monarchy odebrałem uroczyste oświadczenie, iż jego nayszczerszą chęcią jest, zachować i na przyszłość trwające dotąd przyjacielskie stosunki z W. Brytanią; uznałem przeto za rzecz słuszną, ponowić dawne moje stosunki dyplematyczne i przyjacielskie z dworem francuzkim. — Z głębokim żalem patrzę na smutny stan zamieszek politycznych w Niderlandach. Ubolewam naymocniey, iż mądre teraźnieyszego króla rządy, niemogły państwa jego zachować od burzy rewolucyiney; i że dzisieysze stany jeneralne, których zwołania było celem, wziąść pod rozwagę życzenia i uciążliwości ludu; żadnego celu osiągnąć niebyły w stanie. W porozumieniu z sprzymierzyńcami moimi, staram się obmyślić takie środki do przywrócenia tam porządku, któreby zgodne były z dobrem i pomyślnością Niderlandów, i zapewniały bezpieczeństwo politycznego bytu innych krajów. Zaburzenia rewolucyine w innych częściach Europy, wzbudzały nową obawę; zapewnienia atoli przyjacielskie, które ciągle ze strony wszystkich obcych mocarstw odbieram, usprawiedliwiają nadzieję, iż będę w stanie dochować błogosławieństwo pokoju, dla wiernych ludów moich. Przeniknióny po wszystkie czasy nieodzowną potrzebą czuwania nad ścisłem dopełnieniem zobowiązań narodowych, jestem również naymocniey przekonany, że wszelkie postanowienie, w jedności z moimi sprzymierzyńcami uchwalone, jest jedyną rękoymią traktatów, na których opiera się cała budowa politycznego systematu Europy. Dotąd jeszcze nieuwierzytelniłem posła mego przy dworze portugalskim; gdy jednak rząd tego państwa, przedsięwziął, ogłoszeniem powszechnego przebaczenia, dopełnić wielkiego czynu sprawiedliwości i ludzkości; spodziewam się przeto, iż w krótce przyjdzie czas, w którym zgodnie z dobrem moich poddanych, stósunki od tak dawna przerwane między obu krajami, będą mogły bydź przywrócone.—Troskliwość o dobro ludu mego, zniewala mnie do naradzenia się z parlamentem względem ustalenia przyszłego następstwa tronu. W tym tak ważnym przedmiocie, pragnę wraz z wami przedsięwziąść takie środki, któreby były zdólne ustalić godność korony, i tym samym wzmocnić rękoymie, zabezpieczające obywatelskie i religiyne swobody narodu angielskiego i t. d. „

Madryt 21 *Października* — Zapewniają, że stan teraźnieyszego skarbu jest bardzo smutny, i że z przyczyny tego wszyscy urzędnicy połowę tylko pensyi pobierać będą.

Brunswik 6 *Listopada*. — Xiążę Wilhelm wydał tu odezwę do mieszkańców, w którey między innemi wyraża co następuje: Im bardziey jesteśmy gotowi wysłuchać sprawiedliwych zażaleń wiernych naszych poddanych, i sprawiedliwym życzeniom ich w czém tylko można zadość uczynić; im z większą chęcią zaradziliśmy już potrzebom mieszkańców tego kraju; tym mniey ścierpieć możemy, ażeby garstka źle myślących lub uwiedzionych błędem, miała sobie pozwalać nieposłuszeństwa i należnego uszanowania władzom krajowym odmawiać, lub w jakim bądź innym sposobie spokoyność obywateli chcieć zamieszać. Że zaś dotychczasowe prawa, tyczące się przestępstw tego rodzaju, niedosyć są dokładne: postanowiliśmy przeto ogłosić nowe przepisy, mające na widoku spieszne, i surowe ukaranie tych wszystkich, którzyby się poważyli na przyszłość naruszać porządek publiczny. (Tu następują szczególne przepisy, i prawa tyczące się tego przedmiotu).

Berlin 9 *Listopada*. — Dziś przejechał tędy porucznik rossyiski Ahalin gońcem z Petersburga do Londynu.

PROTEKTOR

Instytut zabezpieczający od strat ogniowych w Londynie, z kapitałem 200,000,000 *Wyraźnie Dwieście mil: złotych Polskich.*

Szczególna dla przystępujących do towarzystwa tego, jest korzyść w tem że im wypłacane będą na powrót dwie trzecie części czystey wygraney tegoż Towarzstwa; która to wygrana, przyjmuie się *pro rata* na wszystkie wystawione rewersa, czyli tak nazwane *Police*, a to wystawione przynaymniey na roczny zakres czasu; na ktorych żadney niemożna mieć straty, a zabezpieczony właściciel na naymnieysze niewystawia się *ryzyko*, jakie zdarzać się zwykło przy podobnych zabezpieczeniach przez kompanije.

Wypłaty zwrotowe, co siedm lat dziać się będą, a ogłoszenie pierwszey, w ciągu 2ch lat nastąpi. — Kraków w miesiącu październiku 1830 r. Chr. H. *Gabrielli*,

Agent na całą Polskę, Galicyą i Kraków.

Plan tego towarzystwa, znazdůje się także w główney Redakcyi Gazety.

WIADOMOŚCI HANDLOWE.

Giełda warszawska.

Obrot w wexlach zagranicznych na wszystkie prawie place, był niemały w upływającym tygodniu.

Niezbyt dawno jeszcze, wexle na miasta, z ktoremi w częstych bezpośrednich stosunkach niezostajemy, trudne były do zbycia i trafunkiem tylko zjawiali się kupujący: teraz zaś przy ożywieniu ducha spekulacyinego, wszelki papier, na którekolwiek bądź miasto, prędko zbywany bydź może: i tak wexle na Memel i Królewiec z procentem 1 1/2 damno, prędki odbyt miały.

Assygnaty rossyjskie po wysokiey cenie płacone były, lecz tylko przez wexlarzów i w nieznacznych partyach, nie zaś przez domy handlowe, które zwykły były dawniey takowe w wielkich partyach wysyłać do Rygi. Obrot ten zupełnie teraz prawie ustał dla tego, że kurs assygnat w Rydze jest daleko niższy niż u nas.

Znaczne załatwiały się interessa w papierach anglo-rossyjskich i w listach zastawnych; pomimo to jednak kurs listów zniżył się i przy schyłku tygodnia po 91 1/2 były sprzedawane W obligacyach udziałowych niewielki ruch się okazał.

Paryż 26 *Października*. — Renta podniosła się 5 % na 95 cent:, a 3 % na 64. 60 cent.

Amsterdam 28 *Października*. — Papiery publiczne w ogólności trudny u nas miały obrot, chociaż przy zamknięciu giełdy kurs ich nieco się polepszył. Pożyczka 5 % rossyjska Hope dawnieysza po 89 %, a nowa po 90 %. Instrukcye w assygnatach po 55 1/2. Certyfikaty hamburgskie po 89 % obligacye anglo-rossyjskie po 88 %.

Wexle na Londyn od niejakiego czasu rzadko się u nas dają widzieć, lubo żądanie ich jest dosyć znaczne: wexle zaś na Hamburg mają dotąd i kupujących i sprzedających.

Hamburg 30 *Października*. — Cena zboża na naszym targu zawsze jest podniesiona a obecne jego zapasy niewielkie. Piękna pszenica anhaltska płacona po 170 r. tal. Żyto przechodzące z morza baltyckiego po 104-106 r. tal. Jęczmień po 80 r. tal. Owsa tey chwili wcale nieżądają.

Stopa eskonty jest u nas teraz 4-4 1/2 %

Inny list z Hamburga.

Targ nasz zbożowy dosyć się mocno utrzymuje: pszenica stósownie do dobroci jest w cenie 160 do 172 tal. Cena żyta również jest dosyć dobra.

Papiery publiczne nieco się zniżyły. Kurs obligacyi udziałowych polskich stał dziś po 104. Anglo-rossyjskie po 92 1/4. Certyfikaty hamburgskie po 91 1/4. Inskrypcye w papierach 6 % ofiarowane po 67 %, po 66 % były zakupowane.

Berlin 2 *Listopada*. — Obligacye udziałowe polskie stały dziś 52 1/2 i były w niewielkich ilościach kupowane. Listy zastawne po 90 2/3 Staats-schuldseheiny po 91 miały kupujących i sprzedających.